

Rapport van Pensioenfonds PNO Media

Tweede
kwartaal
2025

**Federated
Hermes**
EOS

www.hermes-investment.com

Dit rapport biedt een samenvatting van de stewardship-activiteiten uitgevoerd door EOS binnen Federated Hermes namens PNO Media. Het bespreekt enkele van onze intensieve engagements met ondernemingen op belangrijke thema's in het tweede kwartaal van 2025. In het rapport wordt ingegaan op zowel het proactieve als het reactieve engagement op basis van het IMVB-convenant. Het rapport biedt daarnaast informatie over stemadviezen en de stappen die we hebben ondernomen ter bevordering van wereldwijde best practices.

Proactief engagement

EOS selecteert elk jaar zo'n 475 ondernemingen voor zijn Engagementprogramma, waar het zijn proactieve engagement op focust. Wij selecteren deze ondernemingen door de samengevoegde portefeuilles van onze klanten te screenen op omvang van de belegging, materialiteit van de risico's/kwesties die wij via onze screening hebben vastgesteld en de haalbaarheid van het engagement. Meestal betreft het engagement met ondernemingen meerdere onderwerpen tegelijk, en waar mogelijk worden ze gekoppeld aan de Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de VN (Sustainable Development Goals, SDG's). Op de volgende pagina's geven we enkele voorbeelden van onze engagementactiviteiten, in het bijzonder rond de focusthema's van PNO Media: klimaat en biodiversiteit.

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de VN (SDG's)

De Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de VN ondersteunen

De onderstaande tabel illustreert het aantal engagementdoelstellingen en -vraagstukken waarmee wij ons het afgelopen jaar hebben beziggehouden en die volgens ons rechtstreeks verband houden met een SDG (hierbij moet worden opgemerkt dat één doelstelling of kwestie rechtstreeks verband kan houden met meer dan één SDG).

Percentage van de vraagstukken en doelstellingen in het tweede kwartaal van 2025 dat verband hield met één of meer SDG's

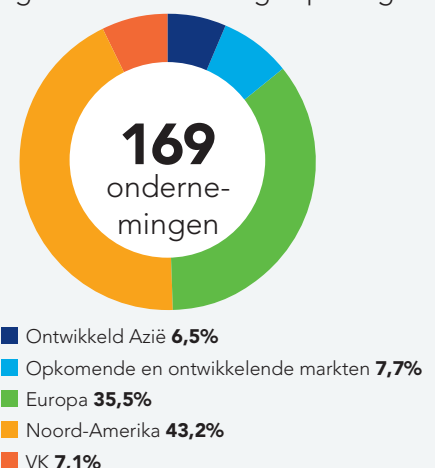
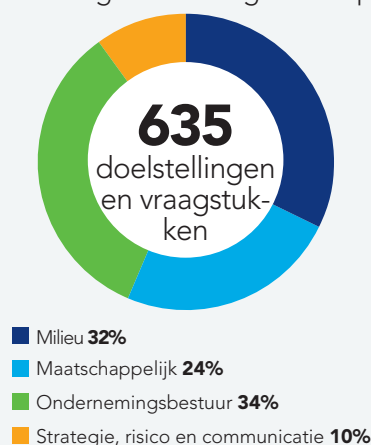
 12 RESPONSIBLE CONSUMPTION AND PRODUCTION	Verantwoorde consumptie en productie	35%	 15 LIFE ON LAND	Leven op het land	9%	 2 ZERO HUNGER	Geen honger	4%
 13 CLIMATE ACTION	Klimaat-actie	33%	 5 GENDER EQUALITY	Gendergelijkheid	7%	 14 LIFE BELOW WATER	Leven in het water	4%
 7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY	Betaalbare en duurzame energie	23%	 3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING	Goede gezondheid en welzijn	6%	 1 NO POVERTY	Geen armoede	2%
 8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH	Eerlijk werk en economische groei	17%	 6 CLEAN WATER AND SANITATION	Schoon water en sanitair	6%	 4 QUALITY EDUCATION	Kwaliteitsonderwijs	1%
 16 PEACE, JUSTICE AND STRONG INSTITUTIONS	Vrede, gerechtigheid en sterke publieke diensten	14%	 9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE	Industrie, innovatie en infrastructuur	6%	 17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS	Partnerschap om doelstellingen te bereiken	1%
 10 REDUCED INEQUALITIES	Ongelijkheid verminderen	10%	 11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES	Duurzame steden en gemeenschappen	5%			

361

van de vraagstukken en doelstellingen die in het tweede kwartaal van 2025 aan de orde kwamen waren gerelateerd aan één of meer van de SDG's

Engagementdoelstellingen en -vraagstukken per thema Geëngageerde ondernemingen per regio

Het afgelopen kwartaal hielden we ons bezig met **169** ondernemingen in de portefeuilles van Pensioenfonds PNO Media rond **635** doelstellingen en vraagstukken.

De strijd om kritieke mineralen

Door de groeiende concurrentie voor kritieke mineralen dreigen negatieve gevolgen voor het klimaat, de mensenrechten en de biodiversiteit te verergeren. Dana Barnes en Elissa El Moufti onderzoeken de behoefte aan meer transparantie om verantwoorde praktijken te bevorderen en de risico's voor bedrijven en beleggers te minimaliseren.

Ter achtergrond

De overgang naar koolstofarm zal deels mogelijk worden gemaakt door een verschuiving van de afhankelijkheid van fossiele brandstof naar schone energietechnologieën zoals accu's van elektrische auto's en windturbines, waarvoor kritieke mineralen een essentiële bijdrage leveren. Het ontwikkelen van deze schone energietechnologieën kan echter mineraal-intensiever zijn.¹ Daarom is het belangrijk voor belanghebbenden om te begrijpen hoe de input die nodig is voor de ontwikkeling van schone energietechnologieën negatieve gevolgen voor het milieu en de maatschappij kan verergeren. De toenemende vraag naar kritieke mineralen voor de energiesector, te midden van de concurrentie in de sector consumentenelektronica voor smartphones en televisies,² heeft landen en wereldwijde bedrijven ertoe gebracht diepzeemijnbouw en poolgebieden in de gaten te houden, waardoor de zorgen over biodiversiteit en de geopolitieke spanningen toenemen.

Neem voor meer informatie contact op met:

Dana Barnes-
Thema's: mensenrechten,
beloning van bestuurders

Elissa El Moufti-
Thema's: klimaatverandering,
mensenrechten

Naarmate de vraag naar elektrische voertuigen en andere schone technologieën toeneemt, neemt ook de race om de voorraad lithium, nikkel en kobalt veilig te stellen, toe. Deze mineralen worden als 'kritiek' beschouwd voor de overgang naar een koolstofarme economie, maar aangezien China op dit moment de verwerking van kritieke mineralen domineert, zijn andere landen aan het ploeteren om de achterstand in te halen.

Volgens het Stated Policies Scenario (SDS) van het Internationaal Energieagentschap is de wereld naar schatting op weg om zijn algemene behoefte aan mineralen voor schone energietechnologieën tegen 2040 te verdubbelen.³ In dit scenario zullen de transportsector en de sector nutsbedrijven de grootste vraag naar kritieke mineralen zien. De vraag naar lithium zal naar verwachting tegen 2040 met een factor 40 zal zijn toegenomen, waarbij grafiet, kobalt en nikkel in die volgorde volgen.⁴ Om te voldoen aan de vraag naar windmolenwieken en zonne-energie, zal ook meer ijzer en aluminium vereist zijn.⁵

Technologiebedrijven zijn al begonnen na te denken over de impact van de beschikbaarheid van kritieke mineralen. De reden hiervoor is dat als ze geen betrouwbare voorraad kunnen veiligstellen, dit de productie kan belemmeren of het bedrijf kan blootstellen aan plotselinge prijsverhogingen voor essentiële mineralen.

¹ How does the environmental impact of mining for clean energy metals compare to mining for coal, oil and gas? | MIT Climate Portal.

² The Role of Critical Minerals in Clean Energy Transitions – Analysis – IEA; and What you need to know about critical minerals and climate change – ABC News (go.com).

³ Executive summary – The Role of Critical Minerals in Clean Energy Transitions – Analysis – IEA.

⁴ Executive summary – The Role of Critical Minerals in Clean Energy Transitions – Analysis – IEA.

⁵ Minerals-for-Climate-Action-The-Mineral-Intensity-of-the-Clean-Energy-Transition.pdf (worldbank.org).

Als de voorraad bijvoorbeeld geconcentreerd is in politiek onstabiele gebieden, kan dit leiden tot verstoring van de bedrijfsactiviteiten, wat gevolgen heeft voor de inkomstenstromen. Bedrijven kunnen te maken krijgen met onverwachte kosten bij het wisselen van materialen tijdens de productie, en hogere verzekeringspremies wanneer verzekeraars de risico's heroverwegen. Planning wordt ingewikkelder naarmate de beschikbaarheid van mineralen verandert. Wij raden bedrijven aan om, met toezicht van de raad, sterke risicobeheersystemen op te zetten met cijfers over de afhankelijkheid van mineralen voor relevante bedrijfseenheden, om ervoor te zorgen dat financiële modellen rekening houden met extreme, maar mogelijke verstoringsscenario's.

Sommige bedrijven zijn ook op de hoogte van de bredere risico's waaraan ze kunnen worden blootgesteld. Zo heeft Hewlett Packard Enterprises het beleid voor kritieke mineralen veranderd in een beleid voor verantwoorde inkoop van mineralen, met extra aandacht voor mensenrechten.

Wat maakt een mineraal kritiek?

De classificatie van een mineraal als kritiek heeft betrekking op hoe essentieel het is voor een product of de behoeften van een economie, de impact ervan op de nationale veiligheid, het risico voor de toeleveringsketen en het gebrek aan een geschikte vervanger. Dit kan per regio verschillen en kan in de loop van de tijd veranderen. Zo identificeren de VS, EU, Japan, India en Australië verschillende mineralen als kritiek.⁶ Een meer universele lijst die de wereldwijde vraag en het wereldwijde aanbod weerspiegelt en die is gebaseerd op de wereldwijde behoeften op het gebied van schone technologie, omvat lithium, koper, nikkel, mangaan, kobalt, chroom, molybdeen, zink, zeldzame aardmetalen en silicium.⁷

Waar kritieke mineralen te vinden zijn

In een mineraalintensieve toekomst is meer mijnbouw- en verwerkingscapaciteit vereist om aan de toenemende vraag te voldoen.⁸ De winning van deze mineralen wordt verspreid over een aantal landen, waaronder Australië, de Democratische Republiek Congo (DRC), Indonesië, Chili en China. Een groot deel van de verwerking van kritieke mineralen vindt echter plaats in China, waaronder ongeveer 60-70% van de wereldwijde verwerking van lithium en kobalt, en naar schatting 60% van de verwerking van nikkel. In China wordt ook 90% van de zeldzame aardmetalen verwerkt.⁹

Deze scheve wereldwijde toeleveringsketen heeft veel ontwikkelde economieën ertoe aangezet om nationale strategieën voor kritieke mineralen te ontwikkelen op basis van geopolitieke zorgen en toekomstige energiebehoeften. De VS en Canada zijn een wereldwijd partnerschap aangegaan om kritieke mineralen veilig te stellen die essentieel zijn voor schone energietechnologieën,¹⁰ terwijl de EU en andere landen het Minerals Security Partnership hebben gevormd.¹¹

Veel bedrijven aan de vraagzijde nemen ongekeende stappen om kritieke mineralen voor hun producten veilig te stellen. Dit verandert de traditionele toeleveringsketen voor de inkoop van mineralen, waarbij bedrijven aan de vraagzijde rechtstreeks betrokken raken bij de winning van mineralen. Als onderdeel van zijn strategie voor EV heeft General Motors bijvoorbeeld miljoenen dollars geïnvesteerd in een partnerschap met Control Thermal Resources om lithium te winnen uit het Salton Sea Geothermal Field in Imperial, Californië.¹² Tesla bevoorraadt mineralen rechtstreeks van mijnwerkers buiten externe leveranciers.¹³ En de Duitse autofabrikanten Volkswagen en Mercedes-Benz hebben toegang tot kritieke mineralen veiliggesteld via een memorandum van overeenstemming met de Canadese overheid.¹⁴ Dit creëert nieuwe kansen voor bedrijven, maar brengt ook nieuwe risicogebieden met zich mee.

Mijnbouwbedrijven reageren ook op de verandering in vraag - energietransitiemineralen zijn al verantwoordelijk voor een aanzienlijk deel van de productie bij Vale en BHP. En South32, een mijnbouwbedrijf in Australië, verkocht zijn laatste steenkoolactief in 2024 om zijn bedrijfsstrategie uitsluitend te richten op kritieke mineralen.¹⁵

Hoe schoon is schone technologie?

De toename van de vraag naar kritieke mineralen kan, als deze niet goed wordt uitgevoerd, negatieve gevolgen hebben voor het milieu. Dit zijn onder andere een verhoogde uitstoot van broeikasgassen, verlies van biodiversiteit en verandering in grondgebruik, waterstress en vervuiling. Mijnbouw- en verwerkingsactiviteiten genereren een aanzienlijke hoeveelheid afval, waarvan sommige gevaarlijk zijn voor de menselijke gezondheid en negatieve gevolgen kunnen hebben voor lokale gemeenschappen. Er zijn ook andere mogelijke negatieve sociale gevolgen, zoals corruptie en mensenrechtenkwesties, waaronder het gebruik van dwangarbeid en het schenden van de rechten van inheemse volkeren.¹⁶

⁶ Critical Minerals | American Geosciences Institute.

⁷ Executive summary – The Role of Critical Minerals in Clean Energy Transitions – Analysis – IEA.

⁸ The reinvention of the mining industry | PwC.

⁹ Executive summary – The Role of Critical Minerals in Clean Energy Transitions – Analysis – IEA.

¹⁰ U.S. and partners enter pact to secure critical minerals like lithium | Reuters.

¹¹ <https://www.state.gov/minerals-security-partnership/#Framework>.

¹² GM moves to secure critical U.S.-sourced lithium for electric vehicles (cnbc.com).

¹³ Tesla explains its approach to sourcing lithium, nickel, and cobalt directly from mines in impressive detail | Electrek.

¹⁴ Agreement with German automakers 'unprecedented' for Canada, says auto industry insider | CBC News.

¹⁵ <https://www.reuters.com/markets/commodities/australias-south32-sells-flagship-illawarra-project-165-bln-2024-02-28/>.

¹⁶ Sustainable and responsible development of minerals – The Role of Critical Minerals in Clean Energy Transitions – Analysis – IEA.

Financieel gerelateerde engagementthema's voor de metaal- en mijnbouwsector

Engagementthema	Financiële betrekkingen
Klimaatmogelijkheden	- Het ontwikkelen en uitbreiden van de productiecapaciteit voor metalen en mineralen die kritiek zijn voor technologie die energietransitie mogelijk maakt, kan van invloed zijn op de waarde van de activa en de kapitaaluitgaven van een bedrijf, maar ook op de kostenstructuur. - Het realiseren van aan energietransitie gerelateerde rugwind als groeimotor kan het prijszettingsvermogen en de omzetgroei vergroten.
Rechten in de toeleveringsketen	- Bezorgdheid over de toeleveringsketen kan ertoe leiden dat bedrijven bepaalde elementen wegschuiven van probleemgebieden. Dit kan gevolgen hebben voor de kosten van verkochte goederen en bedrijfskosten. - Problemen met de toeleveringsketen kunnen ook leiden tot juridische, regelgevende en exploitatievergunningsrisico's. Dit kan leiden tot boetes, juridische kosten en toegang tot bepaalde leveranciers, wat allemaal van invloed is op de kosten.
Anti-omkoping en -corruptie	Problemen met omkoping en corruptie kunnen leiden tot juridische, regelgevende en exploitatievergunningsrisico's. Dit kan leiden tot boetes, juridische kosten en toegang tot bepaalde leveranciers, wat allemaal van invloed is op de kosten.
Vervuiling	- Het wijzigen van producten en exploitatiemethoden om vervuiling in de bedrijfsvoering tegen te gaan, kan de waarde van bepaalde activa veranderen en extra kapitaalinvesteringen vereisen. - Problemen met vervuiling kunnen leiden tot juridische, regelgevende en exploitatievergunningsrisico's. Dit kan leiden tot boetes, juridische kosten en de mogelijkheid om op bepaalde locaties werkzaam te zijn.
Hoge geografische risico's	- De mogelijkheid van bedrijven om op bepaalde belangrijke markten te verkopen, kan worden gehinderd door geopolitieke activiteiten zoals heffingen of hefbomen. Dit zou zich kunnen manifesteren in een beperktere vraag, en in het verlengde daarvan beperktere omzet, op bepaalde belangrijke markten. - Als de mogelijkheid om in bepaalde regio's werkzaam te zijn wordt belemmerd door heffingen of vergunningskwesaties, kan dit de waarde van activa in die regio's beïnvloeden en mogelijk leiden tot extra kapitaaluitgaven om de productie elders uit te breiden.

Bron: Federated Hermes Financial Connectivity.

NB: Om de financiële relevantie en investeringsconnectiviteit van duurzaamheidsthema's te verduidelijken, heeft het Federated Hermes Responsible Investing Office een eigen analysekader ontwikkeld waarin wordt aangegeven hoe verschillende duurzaamheidsthema's rechtstreeks aansluiten op traditionele boekhoudkundige gegevens.

Tabel samengesteld door Luke Fleisch, ESG-analyst, FHI.

Diepzeemijnbouw

Naarmate de vraag naar kritieke mineralen toeneemt, verschuift mijnbouw van het land naar de zeebodem, ondanks onderzoek dat erop wijst dat diepzeemijnbouw de mariene biodiversiteit en ecosystemen ernstig kan schaden.¹⁷ Diepzeemijnbouw, of het proces waarbij minerale afzettingen uit de diepe zeebodem worden gewonnen en gegraven, is al bezig tussen de kusten van het vasteland van Noorwegen, Svalbard en Groenland. Diepzeemijnbouw op grotere schaal in internationale wateren kan al in 2026 beginnen.¹⁸

Het gebrek aan kennis over de potentiële schade die gepaard gaat met diepzeemijnbouw stelt bedrijven en financiële instellingen bloot aan aanzienlijke risico's op het gebied van beleid, regelgeving en reputatie. Er is aanzienlijke onzekerheid over de economische levensvatbaarheid en resultaten van diepzeemijnbouw.¹⁹ In 2023 ondertekende Federated Hermes Limited samen met andere financiële instellingen, die meer dan 3,5 biljoen USD aan activa vertegenwoordigen, een gezamenlijke

verklaring waarin overheden dringend worden verzocht de oceaan te beschermen en niet verder te gaan met diepzeemijnbouw totdat de risico's volledig zijn begrepen en de alternatieven volledig zijn onderzocht.²⁰

Aan de hand van hun engagement, vraagt EOS bedrijven om hun blootstelling aan diepzeemijnbouw van mineralen en gewonnen mineralen in hun productie- en toeleveringsketen openbaar te maken en ervoor te zorgen dat ze alle grondstoffen op verantwoorde wijze inkopen.

In 2024 hebben we steun aanbevolen voor aandeelhoudersresoluties over de bevoorrading van mineralen die afkomstig zijn van de diepzeemijnbouw, die zijn ingediend bij autofabrikanten General Motors en Tesla. Wij waren van mening dat engagement voor een moratorium over diepzeemijnbouw of verduidelijking van de standpunten van de bedrijven het belang van toezicht op de toeleveringsketen zou aangeven naarmate de elektrificatie van voertuigen snel toeneemt.²¹ Veel fabrikanten van elektrische auto's hebben zich al aangemeld voor het moratorium.²²

Joanne Beatty
Medeleidinggevende op dit thema: Beheer van natuurlijke hulpbronnen

¹⁷ [Leading financial institutions call on governments to not permit deep-sea mining - Finance for Biodiversity Foundation.](#)

¹⁸ [World Oceans Day: It's time to take action | Federated Hermes Limited.](#)

¹⁹ [Leading financial institutions call on governments to not permit deep-sea mining - Finance for Biodiversity Foundation.](#)

²⁰ [Global Financial Institutions Statement to Governments on Deep Seabed Mining - FfB Foundation, 19 July 2023.docx.](#)

²¹ [Disputes proliferate in fractious vote season | Federated Hermes Limited.](#)

²² [Endorsers | WWF Deep Sea Mining.](#)

Ons engagement

EOS is al sinds 2017 betrokken bij mineralen, toen we ons richtten op verantwoorde bevoorrading van kobalt. Sindsdien zijn we een dialoog aangegaan met bedrijven in de toeleveringsketen en in meerdere sectoren, waaronder hardware en apparatuur voor technologie, transport en de mijnbouwsector.

In Noord-Amerika zijn we in gesprek gegaan met technologiebedrijven zoals Micron, Hewlett-Packard Enterprise en Dell Technology om inzicht te krijgen in hoe zij de groeimogelijkheden op dit gebied en de risico's rond mogelijke verstoringen in de toeleveringsketen beoordeelden. Momenteel vragen we bedrijven om een op kritieke mineralen gericht beleid voor verantwoorde bevoorrading te publiceren.

Autofabrikanten zoals Ford en General Motors hebben zich aangesloten bij het Initiative for Responsible Mining Assurance (IRMA) om ervoor te zorgen dat in de hele toeleveringsketen wordt voldaan aan de milieu- en sociale normen. We stimuleren andere autofabrikanten in ons engagementprogramma om hetzelfde te doen.

We onderzoeken ook verschillende initiatieven voor investeerders of andere externe en samenwerkingsplatforms ter ondersteuning van onze gesprekken met bedrijven over kritieke mineralen. In 2024 keurde EOS de verklaring van de Nederlandse Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO) over verantwoorde nikkeltoeleveringsketens in Indonesië goed. Dit benadrukt de bezorgdheid van beleggers over verlies van biodiversiteit, ontbossing, water- en luchtvervuiling, hoge uitstoot van broeikasgassen en de rechten van inheemse volkeren en lokale gemeenschappen.

We willen zien dat de waardeketen van kritieke mineralen vooruitgang boekt op de volgende gebieden:

Transparantie en openbaarmakingen

- We willen dat bedrijven hun best practices voor due diligence, hun assurance-proces en hun transparantie met betrekking tot de bevoorrading van kritieke mineralen en hun toepassing ervan verbeteren. We merken het belang van betere openbaarmakingen en het gebruik van gerenommeerde kaders of onderschrijvingen van derden als integraal onderdeel van het aanpakken van enkele sociale en milieukwesties die reputationele en operationele risico's voor bedrijven met zich meebrengen.
- Het Responsible Minerals Initiative, met inbegrip van de wereldwijde standaard voor alle mineralen en ESG-normen voor toeleveringsketens van mineralen, de OESO-aanbevelingen voor due diligence, het Climate-Smart Mining Initiative en het Initiative for Responsible Mining Assurance (IRMA), bieden universele en consistente middelen die bedrijven kunnen helpen om een aantal van deze problemen te beheeren en aan te pakken (zie kader).

EOS is al sinds 2017 betrokken bij mineralen, toen we ons richtten op verantwoorde bevoorrading van kobalt. Sindsdien zijn we een dialoog aangegaan met bedrijven in de toeleveringsketen en in meerdere sectoren, waaronder hardware en apparatuur voor technologie, transport en de mijnbouwsector.

Beheer van socio-economische milieurisico's

- Wat het aanbod betreft, stimuleren wij bedrijven om een beter risicobeheer aan te tonen met betrekking tot activiteiten in geografische hotspots met hoge sociale en milieurisico's, waaronder gevolgen voor biodiversiteit en landgebruik, watergebruik en -verontreiniging, en mensenrechten.
- Om een bredere toegang tot markten te verkrijgen, moeten bedrijven hoge ethische normen en gedragingen hanteren die in overeenstemming zijn met anticorruptiepraktijken, en we stimuleren multinationale mijnbouw- en verwerkingsbedrijven om verantwoorde belastingpraktijken te hanteren. Mensenrechtengroepen hebben de risico's van dwangarbeid en ander misbruik binnen de toeleveringsketen van kritieke mineralen benadrukt.²³
- Aan de vraagzijde willen wij graag dat transport-, nuts- en technologiebedrijven zich richten op productstewardship om ervoor te zorgen dat de milieu- en maatschappelijke risico's van de toeleveringsketen tot een minimum worden beperkt voor bedrijven en beleggers.
- We stimuleren bedrijven ook om het risico op schendingen van arbeids- en mensenrechten in hun hele toeleveringsketen te minimaliseren door middel van passende controles, de bescherming van werknemersrechten en het verstrekken van effectieve herstelmaatregelen als misbruik wordt vastgesteld.
- Wij stimuleren bedrijven om producten en systemen te ontwikkelen die hergebruik en recycling ondersteunen om afval en verdere gevolgen voor landgebruik tot een minimum te beperken. Het gebruik van recyclingprogramma's en secundaire mineralen kan nodig zijn om de productie te stroomlijnen en de kosten te verlagen.

Social licence to operate

- Bedrijven moeten hun toewijding aan sterke relaties met de gemeenschap aantonen en hun social licence to operate behouden. Mijnbouwbedrijven moeten toestemming vragen van de inheemse volkeren voordat ze verdergaan met projecten en dit moet worden weerspiegeld in hun beleidsverklaringen. De verplichting tot vrije, voorafgaande en geïnformeerde toestemming (FPIC) biedt een gestandaardiseerd kader voor bedrijven en minimaliseert belangrijke risico's voor beleggers.

²³ Fighting the US Increase in Child Labor: Daily Brief (hrw.org).

Kaders en normen voor best practice

Nickel Supply Chain Initiative van de VBDO

Het Investor Initiative on Responsible Nickel Supply Chains is een gemeenschappelijk engagement, geleid door investeerders en ondersteund door burgerlijke verenigingen. Dit initiatief erkent de cruciale rol die nikkel zal spelen bij de overgang naar schone energie en is erop gericht de milieu- en sociale gevolgen die verband houden met nikkelmijnbouw te verminderen.²⁴ EOS heeft zich bij dit initiatief aangesloten.

Het Initiative for Responsible Mining Assurance (IRMA)

De IRMA-norm biedt de enige onafhankelijke beoordeling door derden van mijnlocaties op industriële schaal voor alle ontgonnen materialen die in gelijke mate worden beheerst door de particuliere sector, lokale gemeenschappen, burgerlijke samenleving en werknemers.²⁵ EOS is geen lid van IRMA, maar het wordt ondersteund door enkele van onze klanten en we zien de waarde in het werk van de organisatie om risico's op alle gebieden van de toeleveringsketen te verminderen. Wij stimuleren geïnteresseerde bedrijven aan de zijde van de toeleveringsketen om hun activiteiten te beoordelen aan de hand van de IRMA-norm en vragen downstream-bedrijven om hun leveranciers te stimuleren dit te doen.

Investeersverklaring over artikel 1502 van de Amerikaanse Dodd-Frank Act

In 2017 hebben wij, als reactie op het besluit van de Amerikaanse president tot intrekking van artikel 1502 van de Dodd Frank Act, waarin staat dat Amerikaanse bedrijven verplicht zijn te rapporteren over hoe zij het risico van conflictmineralen in hun waardeketens beheersen, een investeersverklaring ondertekend om te protesteren tegen de intrekking. De bekrachtiging van de regel heeft bijgedragen aan een beter beheer van moeilijke toeleveringsketens en mensenrechtenrisico's, met name in de Democratische Republiek Congo (DRC). De rechten van de mens worden nog steeds ernstig geschonden in de toeleveringsketens voor conflictmineralen en het intrekken van de wet kan leiden tot minder pogingen om deze op te lossen.

Gemeenschappelijk engagement met PRI op het gebied van verantwoorde bevoorrading van kobalt

In 2017-2019 heeft EOS deelgenomen aan een door PRI ondersteund gemeenschappelijk engagement op het gebied van verantwoorde bevoorrading van kobalt. We hebben mijnbouwlocaties in Kolwezi in de DRC bezocht om lokale belanghebbenden te ontmoeten en onze engagementbenadering te helpen uitleggen.

De bekrachtiging van de regel heeft bijgedragen aan een beter beheer van moeilijke toeleveringsketens en mensenrechtenrisico's, met name in de Democratische Republiek Congo (DRC).

Vooruitzichten

Naarmate de vraag naar mineralen blijft groeien, is het, tegen de achtergrond van een veranderend geopolitiek landschap, absoluut noodzakelijk dat bedrijven in elke betrokken sector de potentiële risico's begrijpen en zich hierop voorbereiden. In 2025 zullen we ons blijven richten op onze engagements aan aanbodzijde voor het minimaliseren van milieu- en sociale risico's via sterke bestuursstructuren.

Aan de vraagzijde zullen we ons richten op de sectoren transport, technologiehardware en -apparatuur, en nutsbedrijven. Deze bedrijven worden het meest direct beïnvloed door veranderingen in hun productiepijplijnen en beginnen al na te denken over hoe de gevolgen voor de toeleveringsketen kunnen worden beperkt.

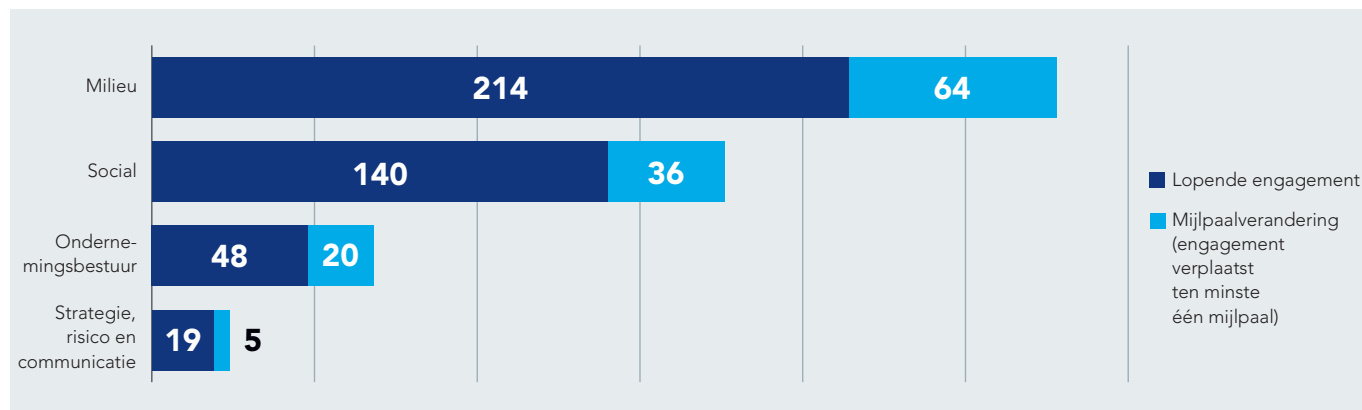
²⁴ [More investors join as Investor Initiative on Responsible Nickel Supply Chains has kicked-off - Dutch Association of Investors for Sustainable Development.](#)

²⁵ [Home - IRMA - The Initiative for Responsible Mining Assurance.](#)

Engagementvooruitgang 1 januari t/m 30 juni 2025

Tijdens de eerste twee kwartalen van 2025 hebben we aanzienlijke vooruitgang geboekt op het vlak van engagementdoelstellingen in verschillende regio's en bij verschillende thema's. Bij 23% van onze engagements werd er minstens één mijlpaal gepasseerd. De volgende grafiek laat zien hoeveel vooruitgang er is geboekt bij het bereiken van de mijlpalen die voor elk engagement zijn vastgesteld.

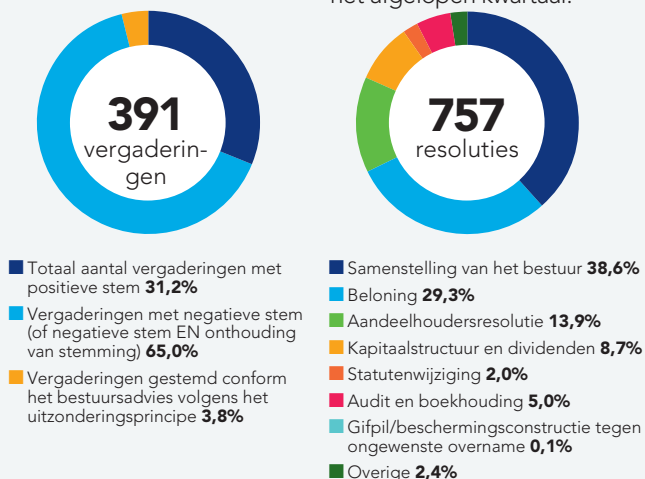

Stemoverzicht

We hebben tijdens het afgelopen kwartaal op 391 vergaderingen (6.103 agendapunten) stemadvies uitgebracht. Op 254 vergaderingen hebben we geadviseerd tegen één of meer agendapunten te stemmen. We hebben aanbevolen op 15 vergaderingen te stemmen via management by exception en om zich op nul vergaderingen van stemming te onthouden. Op de overige 122 vergaderingen steunden wij het management in alle agendapunten.

Wij stelden stemaanbevelingen op voor **391** vergaderingen (**6.103** agendapunten) in het afgelopen kwartaal.

Wij gaven een aanbeveling om tegen te stemmen of zich van stemming te onthouden voor **757** agendapunten in het afgelopen kwartaal.

UBS (Zwitserland)

Wij hebben aanbevolen om tegen het remuneratieverslag te stemmen, vanwege de mogelijke onvoorwaardelijke toezegging voor benedengemiddelde prestaties in de maatstaf voor totaal aandeelhoudersrendement. Het bedrijf kon in zijn duurzaamheidsrapport geen adequaat beheer van risico's met betrekking tot de energietransitie aantonen, dus hebben we aangeraden om tegen te stemmen.

We hebben ook aangeraden om tegen de niet-onafhankelijke bestuurders te stemmen, vanwege bezorgdheid in verband met ongepast lidmaatschap van commissies. We hebben echter aanbevolen vóór te stemmen voor een nieuwe vrouwelijke bestuurder met belangrijke vaardigheden en ervaring voor de raad van bestuur, na een gesprek met het bedrijf over haar tijdsverplichtingen. Het bedrijf zei dat ze haar functie als hoofd van de juridische afdeling bij een ander bedrijf had opgezegd met ingang van oktober. Het bedrijf erkende dat er in de eerste maanden een hogere werklast zou zijn, maar verzekerde ons dat dit goed zou worden beheerd.

Intesa Sanpaolo (Italië)

Wij hebben aangeraden om vóór de kandidatenlijst van bestuurders te stemmen die door de zes bancaire stichtingen zonder winst oogmerk wordt voorgesteld, in afwijking van ons beleid, om continuïteit tussen de bestuurders en sterke capaciteiten in de raad van bestuur te garanderen. Wij hebben aanbevolen om tegen het remuneratiebeleid en -verslag te stemmen. Ondanks dat de vaste beloning van de CEO tussen 2016 en 2024 stabiel bleef en ondanks de goede bedrijfsprestaties, maken we ons zorgen over de stijging in 2024 en over de ontoereikende details over de jaarlijkse wijziging, alsook over het gebrek aan informatie over de vaste beloning voor 2025. Openbaarmaking rond de beoordeling van niet-financiële doelstellingen (30% van de jaarlijkse bonus) is relatief beperkt en het verband tussen prestatieniveaus en werkelijke uitbetalingen blijft onduidelijk.

Morgan Stanley (VS)

Wij hebben een stemming aanbevolen voor het voorstel van de aandeelhouders waarin werd gevraagd een financieringsverhouding voor energie bekend te maken. JP Morgan Chase, Citigroup en Royal Bank of Canada hebben vorig jaar ingestemd met de verzoeken van de voorstander en het voorstel werd ingetrokken, waaruit blijkt dat het haalbaar is. We waren het eens met de voorstander dat een bank die zijn activiteiten afstemt op zijn eigen doelen beter is voorbereid op het beheersen van de risico's, waaronder juridische, reputationele en financiële risico's die verband houden met de wereldwijde energietransitie, en volgens ons dus beter is gepositioneerd om waarde op lange termijn te creëren voor zijn aandeelhouders.

Wij zijn ook van mening dat het kan profiteren van winstgevendende kansen in schone energie en zichzelf kan positioneren als leider in een snel veranderende markt. Wij zien waarde in de door de voorstander gevraagde maatstaf, omdat deze zou vertrouwen op interne, op dollars gebaseerde gegevens in plaats van op emissiegegevens, waarbij problemen met de beschikbaarheid van gegevens komen te kijken. Hoewel we ons kunnen vinden in de hoeveelheid openbaarmakingen die het bedrijf probeert te ontwikkelen voor verplichte rapportage, denken we dat deze verhouding een aanvulling zou zijn op de huidige openbaarmakingen, vooral voor gefinancierde emissies, die momenteel beperkt zijn. Wij raden daarom aan vóór dit voorstel te stemmen.

Johnson & Johnson (VS)

We hebben aangeraden tegen de voorzitter van de auditcommissie en de ratificatie van de auditor te stemmen vanwege de overmatige diensttijd zonder aanzienlijke tussentijdse vooruitgang van jaar tot jaar. Wij hebben aanbevolen het voorstel van de aandeelhouder voor een beoordeling van de impact van de mensenrechten te steunen, aangezien het bedrijf ruimte heeft om zijn benadering van toegang en betaalbaarheid voor de Amerikaanse markt en zijn bredere praktijken op het gebied van mensenrechten te verbeteren.

We hebben ons stemrecht ten aanzien van mensenrechten niet tegen het bedrijf uitgeoefend, omdat we hebben geconstateerd dat dit de afgelopen jaren verbeterde maatregelen heeft genomen op het gebied van productkwaliteit en -veiligheid. Het bedrijf wordt echter nog steeds geconfronteerd met uitdagingen in verband met de historische verkoop van talpoeder- en opioïdeproducten. We zullen de voortgang in de aanpak van deze zaken blijven opvolgen, evenals de recentere prestaties op het gebied van kwaliteit en veiligheid ten opzichte van hun branchegenoten.

AIA Group (Hongkong)

We hebben aangeraden te stemmen tegen twee bestuurders, Narongchai Akrasanee en Lawrence Lau, vanwege bezorgdheid over hun lange diensttijd en het niveau van genderdiversiteit in de raad. We vinden ook dat de eerste van deze bestuurders te veel verschillende bestuursverplichtingen is aangegaan, omdat hij de voorzitter is van vier openbare Thaise bedrijven naast zijn rol als bestuurder bij AIA Group. We hebben aanbevolen de verkiezing van George Yeo voor de raad van bestuur te steunen op basis van de sterke beweegredenen van het bedrijf over zijn waardevolle bijdrage aan de raad van bestuur. Over het algemeen denken we dat er ruimte is voor wat vernieuwing binnen de raad van bestuur van het bedrijf om de kwaliteit van onafhankelijke gedachten en toezicht op de raad te versterken.

Uitsluitend voor professionele beleggers. Dit is een publicitaire mededeling. Hermes Equity Ownership Services ('EOS') voert geen gereguleerde activiteiten uit. Dit document is uitsluitend bedoeld ter informatie. Er wordt geen rekening gehouden met specifieke beleggingsdoelstellingen, met de financiële situatie of met de specifieke behoeften van een bepaalde ontvangende partij. EOS en Hermes Stewardship North America Inc. ('HSNA') geven geen beleggingsadvies. Op basis van de informatie vervat in dit document mag geen actie worden ondernomen of nagelaten. Alle erin opgenomen opinies kunnen wijzigen. Dit document kan een lijst met klanten bevatten. Wij maken u erop attent dat vermelding op deze lijst niet mag worden opgevat als onderschrijving van de diensten van EOS of HSNA. De maatschappelijke zetel van EOS is gevestigd te Sixth Floor, 150 Cheapside, Londen EC2V 6ET, Verenigd Koninkrijk. Het hoofdkantoor van HSNA is gevestigd te 1001 Liberty Avenue, Pittsburgh, PA 15222-3779, Verenigde Staten. Telefoongesprekken kunnen worden opgenomen voor trainings- en monitoringsdoeleinden.

VERTROUWELIJKHEID: Door kennis te nemen van dit verslag, verklaart u dat de inhoud ervan vertrouwelijk is en stemt u ermee in de vertrouwelijkheid van dit rapport te beschermen. U mag dit verslag uitsluitend gebruiken voor uw eigen interne zakelijke doeleinden. U mag dit verslag niet geheel of gedeeltelijk doorgeven of publiceren aan derden of zodanig dat het openbaar wordt, in welke vorm of op welke wijze dan ook. Elke schending van deze verplichting kan ertoe leiden dat EOS u de toegang tot toekomstige verslagen ontzegt.

Federated Hermes

Federated Hermes is wereldleider op het vlak van actief, verantwoord beleggen.

Geleid door onze overtuiging dat verantwoord beleggen de beste manier is om op lange termijn vermogen te genereren, bieden we gespecialiseerde mogelijkheden voor eigen vermogen, vastrentende waarden en private markten, beheerstrategieën op het gebied van multi-asset en liquiditeit evenals wereldwijd toonaangevend stewardship.

Ons doel is mensen helpen om beter te beleggen en een beter pensioen te genieten, klanten helpen om beter naar risico gewogen rendement te behalen en, waar mogelijk, bij te dragen aan positieve resultaten die de brede samenleving ten goede komen.

Onze mogelijkheden op het gebied van beleggen en stewardship:

- **Actieve aandelen:** mondiaal en regionaal
- **Vastrentende waarden:** verdeeld over regio's, sectoren en de rendementscurve
- **Liquiditeit:** oplossingen op basis van vijf decennia ervaring
- **Private markten:** private equity, private credit, onroerend goed, infrastructuur and natuurlijk kapitaal
- **Stewardship:** maatschappelijke betrokkenheid, stemmen bij volmacht, lobbyen voor beleid

Waarom EOS?

EOS stelt institutionele aandeelhouders over de hele wereld in staat om aan hun fiduciaire verantwoordelijkheden te voldoen en actief eigenaar te worden van beursgenoteerde ondernemingen. Het uitgangspunt van EOS is dat bedrijven met goed geïnformeerde en betrokken aandeelhouders waarschijnlijk betere prestaties op lange termijn zullen behalen dan bedrijven die dergelijke aandeelhouders niet hebben.

Contactgegevens

EOS

Leon Kamhi Leon.Kamhi@FederatedHermes.com

Bezoek voor verdere informatie www.hermes-investment.com of neem contact met ons op via sociale media:

